

BULETIN CRDT

Nr. 26, FEBRUARIE 2009

CUPRINS

<u>CENTRUL DE RESURSE ȘI DEZVOLTARE PENTRU TRANSNISTRIA</u>	<u>1</u>
<u>ONG ÎN DETALII</u>	<u>9</u>
<u>ACTUAL</u>	<u>16</u>
<u>SEMNALĂRI</u>	<u>22</u>
<u>ANUNTURI/FINANTĂRI</u>	<u>24</u>

CENTRUL DE RESURSE ȘI DEZVOLTARE PENTRU TRANSNISTRIA

Curs de instruire "Managementul proiectelor"

În perioada 7-8 februarie 2009, Asociația Promo-LEX a organizat trainingul "Managementul proiectelor". Evenimentul a avut loc în incinta bazei de odihnă "La Popas" din satul Cocieri raionul Dubăsari.

Participanții trainingului au fost 20 de reprezentanți ai ONG-ilor și grupurilor de inițiativă din regiunea transnistreană: Rîbnița, Dubăsari, Slobozia, Tiraspol și Bender.

În cadrul trainingului, participanții s-au implicat activ în discuții și activități practice ce au vizat următoarele subiecte: principiile de bază ale managementului de proiecte; scrierea propunerilor de proiecte; etapele și procesele managementului proiectelor. Astfel, spre finalul trainingului, participanții și-au îmbogățit cunoștințele teoretice și și-au dezvoltat abilitățile practice în ceea ce privește

elaborarea cererilor de finanțare, planificarea și implementarea proiectelor. De asemenea, participanții au învățat cum pot fi identificate și minimalizate riscurile ce apar în procesul de implementare a proiectelor și care sunt mecanismele procesului de monitorizare și evaluare ale proiectelor. Subiecte de interes major s-au dovedit a fi: elaborarea bugetului și managementul financiar al proiectelor.

Rezultatele analizei formularelor de evaluare ale trainingului au arătat că tematica seminarului a fost apreciată de către participanți drept una foarte actuală și utilă pentru reprezentanții organizațiilor neguvernamentale din regiunea transnistreană. Majoritatea participanților au recunoscut că participă pentru prima dată la un training cu o astfel de tematică, deoarece, în ultimul timp, acest gen de activități sunt foarte rar organizate în regiune. De asemenea, participanții trainingului au subliniat faptul că, este necesar de a continua instruirea în domeniu dat, în special pentru grupurile de inițiativă și organizațiile neguvernamentale proaspăt instituționalizate.

Această activitate este parte componentă a programului de instruire din cadrul Departamentului ONG al Centrului de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria, proiect implementat de către Asociația Promo-LEX cu suportul financiar oferit de National Endowment for Democracy.

Natalia Gligor,
Coordonator Departament ONG, CRDT
Asociația Promo-LEX

Se găsesc și naivi....

În preambulul Constituției RMT este stipulat: "Noi, poporul multinațional al Republicii Moldovenești Transnistrene, reieșind din responsabilitățile pentru țară, în fața actualei și viitoarei generații, ... acceptăm Constituția," și suntem obligați s-o apărăm.

Anume, în aceste rînduri se ascunde acel profund sens și chemarea aspirațiilor cu care au trăit și au creat pe teritoriul Transnistriei oamenii la începutul anilor '90, decisivi pentru soarta ei. Oameni, care nu s-au temut să spună "Nu" naționalismului moldovenesc, oameni care au rămas și au construit Republica Moldovenească Transnistreană, oameni a căror libertate a creat o prietenosă, multinațională și, cel mai principal, un stat pacifist și legal. Așa e, anume legal, ținând cont de faptul că mii din acești oameni, tot poporul transnistrean," reieșind din responsabilități", au acceptat legea supremă a statului nostru - Constituția Republicii Transnistrene, în care în primul articol se menționează că republica noastră este suverană, independentă, democratică și constituțională.

M-am născut și am trăit încă în Moldova Sovietică o viață interesantă. Acum sunt pensionar. Vara aceasta a fost una săracă iar boala continuă să-mi creeze disconfort. În mod normal, ar trebuie să beneficiaz de odihna bine meritată, însă eu rămân activ și încă mai încerc "să fiu în pas cu lumea", să fiu la curent cu viața statului și poporului nostru transnistrean și, în măsura posibilităților, să fiu de folos la consolidarea lor, "reieșind din responsabilități".

Nu de mult, feciorul mi-a dăruit un calculator și am învățat să-l utilizez. Aceasta, mi-a permis să cunosc mai multe noutăți și să primesc răspunsuri la numeroase întrebări. De asemenea, să fiu mai aproape de ai mei copii și nepoți, să-i ajut nu numai prin fapte dar și prin vorbe. Astăzi e foarte greu fără susținere și înțelegere, fără de a cunoaște ce și cum să faci. În asemenea situație, cel mai greu le este tinerilor, celor lipsiți de experiență. Doar se spune că tinerii sunt viitorul nostru, viitorul care devine real deja azi.

Astăzi, eu îmi educ nepotul cel mai mare și îl învăț ceea ce mi-a rămas de la tatăl meu încă din copilărie, ceea ce l-am învățat și pe fiului meu – să apere republica în anii sîngeroși din '92. Aceasta este dragostea și respectul față de Pamîntul tău, față de Casa ta și față de Patrie.

Nepotul a hotărît să mă urmeze și își face studiile la drept. Deocamdată, nu are mari realizări la studii, însă observ că se străduie - citește mult și asta deja este jumătate din drumul spre succes. Eu, "Bunicul" (cum mă numește el cu gingășie), îndată îl ajut explicîndu-i detaliile, deoarece eu am o experiență bogată în acest domeniu.

Recent, am observat pe masa lui de lucru o carte, coperta careia mi-a atras atenția la titlul "Promo-Lex". Din cursul de latină din universitate mi-am amintit că termenul "lex" înseamnă constituție, lege. La început m-am bucurat ca nepotul își dezvoltă orizontul de cunoștințe. Însă, cînd m-am informat și am mai văzut și pagina electronică indicată, recunosc că am rămas foarte șocat. S-a dovedit că "Promo-Lex" este o organizație neguvernamentală moldovenească, finanțată din bugetul american și care are drept scop "instaurarea și dezvoltarea democrației" în Transnistria. Mai mult, considerînd republica noastră "regiunea de est a Moldovei", acaparată de regimul separatist(!). De îndată mi-au venit în minte exemplele "democrației" americane cu diferitele "revoluții colorate" și bombardamentele din Iugoslavia. Și, toate acestea după 18 ani de rezistență a statului nostru?!

În cele din urmă, am discutat cu nepotul, care de altfel, avea să se întâlnească cu cel care i-a oferit cartea, la un curs organizat de însuși "Promo-Lex" la 24 ianuarie privind crearea și managementul organizațiilor neguvernamentale din Transnistria.

Indignarea mea nu avea margini. Mă întrebam de ce unul ca Manole, directorul "Promo-Lex", care după cum se vede, nu vrea să știe istoria elementară, pe care o studiază toți elevii și studenții din Transnistria, decide cum să trăiască și să gîndească poporul din Transnistria? Or, potrivit opiniei acestuia și a colegilor săi cu al lor așa numita "lex", pentru că nu o pot numi – lege: nu este dificil să-ți dai

seama că sunt dirijați și finanțați de către stăpîni americani, cetățenii Transnistriei trăiesc "fără drepturi și libertăți democratice" (?!). Dar să luăm în considerație, că nu demult, la 24 ianuarie, Transnistria a sărbătorit Ziua Constituției - Constituției Republicii Moldovenești Transnistrene!

Mă întristează faptul că se găsesc oameni care se implica în asemenea activități. Totuși, "reieșind din responsabilitățile față de Patrie", adevărații patrioți ai statului nu ar proceda astfel! Acum rămîne să te gîndești, ce face Ministerul Educației și alte structuri competente, care ar fi trebuit să le explice tineretului nostru transnistrean, pe care dl Manole și alții asemenea lui, îi atrag în aventuri politice, ca să fiu mai deschis, la evenimente ce au scop subminarea statului transnistrean și a constituției republicii. De fapt, nu numai să le explicăm dar să nu admitem asemenea lucruri...

Personal, am vorbit cu nepotul meu, însă cine, "reieșind din responsabilitățile față de Patrie..." nu va permite înșelarea sau zăpăcirea altor tineri cu tot felul de "lex-uri - legi"? Dar oare avem noi nevoie de astfel de „legi”? Că doar țara noastră, conform Constituției "este suverană, independentă, democratică și constituțională".

N.Eremeev,

Veteran al muncii, mun.Tiraspol

<http://www.pridnestrovia-daily.net/gazeta/articles/view.aspx?ArticleID=12357>

Două opinii privind un subiect...

(Un răspuns la articolul " Se găsesc și naivi...")

Dacă îmi propuneam să scriu despre mine, repetam cuvînt în cuvînt cele spuse de N. Eremeev din Tirapol. Doar că în dorința mea de a fi "în pas" am ajuns mai departe - eu nu fac cunoștință cu o persoană despre care vorbesc, și mai mult ca atît scriu, din conținutul „cărților găsite pe masa de lucru a nepoților mei”, dar prefer să-mi creez părerea personală doar comunicînd cu aceste persoane, privindu-le în ochi și analizînd acțiunile lor...

Totuși, ce mi-a plăcut în articol este însăși titlul: " Se mai găsesc și naivi". Ei sunt cîtă frunză și iarbă! Din acest motiv am decis să scriu.

M-am născut, trăiesc și voi trai pînă la sfîrșitul zilelor în satul Parcani, singura localitate de bulgari din Transnistria.

Cine este interesat de activitățile sectorului asociativ din Transnistria, cunoaște denumirea organizației neguvernamentale „Rudoliubeț” (din bulgară – patriot, și nu e vreo camuflare).

Aceasta este realitatea. Realitatea acțiunilor organizației noastre. Realitatea vieții mele, cred că ea nu este fără de sens (ca confirmare sunt premiile și onorurile primite de la Minister – acela la care se referă dl Eremeev).

Dar să revenim la cei „naivi”...

Fica mea, absolventă al Institutului aviatic din Moscova, iar în prezent "gastarbaiter" acolo, nu a putut să-mi ofere un calculator... eu l-am obținut în cadrul unui proiect de parteneriat cu "Promo-Lex"... Acum, în pustia și vechea casă din Parcani la moment avem multe și nu ducem lipsa de tehnică de calcul. Împreună cu tinerii care își propun să cunoască mai mult decât ceea ce este scris în gazeta "Pridnestrovie", accesăm și noi Internetul.

Noi, etnici bulgari, localnici cu venituri reduse ce nu cunosc româna sau engleza, suntem interesați foarte mult de informația ce ar putea să ajute tinerii la depășirea situației de impas, în care locuitorii satului nostru s-au pomenit, localitate numită și „avanpost al Transnistriei"... Această terminologie militară și constanta amintire despre război alarmează... În calitate de cetățean, "reieșind din responsabilitățile față de Patrie" atît pentru tinerii care au căzut, cît și pentru cei ce au rezistat, și așa cum cum propun unii activiști, trebuie să rămînă mereu la post, apărînd independența lor, tinerii din Parcani, vă spun că: "Nu acolo căutați pericolul pentru statalitate, tovarășe Eremeev!"

Manole, nu e vinovat că în Parcani, localurile unde se consumă alcool sunt amplasate la cca 100 metri de școli, astfel, că cea mai preferată expresie a adolescenților a devenit: "Hai la o bere!"

Manole, nu e vinovat că țăranilor le-a fost luat pămîntul pe care ei le-au apărât și l-au păstrat secole la rînd. Poporul a rămas fără locuri de muncă și fără resurse de supraviețuire.

Manole nu e vinovat că toți șoptesc pe la colțuri, discutînd unde ne va duce războiul intern, războiul dintre ale noastre conduceri.

Manole vine cu analiza situației din Transnistria fără să inventeze ceva. Această informație vine la el pe masă de la locuitorii din Transnistria, care nu știu de ce se cam tem să vorbească și să scrie deschis despre faptul că nu sunt atît de fericiți și prosperi în statul lor suveran, "independent, democratic și constituțional"... (Aceste scrisori eu le-am văzut cu ochii mei).

Eu nu am posibilitatea să judec cunoștințele lui Manole în ceea ce privește "istoria elementară pe care o studiază toți elevii și studenții, dar am să îndrăznesc să spun că datorită lui Manole, care a creat Centrul de Resurse pentru ONG-le din Transnistria, o mulțime de organizații neguvernamentale au primit cîtuși de puțin o susținere materială.

Cu ajutorul lui Manole, în cadrul proiectului de parteneriat "Accesul gratuit la asistență juridică pentru categoriile vulnerabile din raionul Slobozia" noi am putut oferi asistență juridică multor cetățeni din Parcani și nu numai...

Doritorilor le pot prezenta scrisorile oamenilor care cer ajutorul organelor locale, regionale și republicane din Transnistria, deputatului Kovalî (ales la Circumscripția din Parcani) precum și răspunsurile lor (celor care au avut timp să le trimită)...

Organizația noastră activează nu cu suportul lor, ci dimpotrivă, contrar lor...

Despre evoluția organizației "Rodoliubeț" și despre problemele membrilor săi se pot scrie cărți deja. Este suficient cazul interzicerii desfășurării unui eveniment organizat la 06.12.08. Cazul-incident este foarte bine cunoscut ziaristilor de la "Pridnestrovie".

Noi avem ce spune despre faptul "**cine trăiește bine în Transnistria...**"

Și un al nostru Necrasov vom găsi, dar e prea puțin timp. Nu știu de ce îmi vin mereu în gând cuvintele din filmul "Vara rece a anilor '53": "Așa îmi vine să mai trăiesc și să mai lucrez..." și chiar dacă sunt încrezută 100% că cei care au "privatizat" la noi, vor găsi soluția respectivă pentru a justifica hoția bunurilor create de oameni cu mâinile lor, așa cum s-a mai întâmplat de mii de ori, eu oricum doresc să mai creez ceva... În acest sens ne ajută "Promo-Lex" ...

Avem planuri de viitor, noi vom continua să învățăm de la acești tineri (evident doar cei care vor dori)...

Pentru că ei sunt apărători ai drepturilor omului. Repet, nu sunt simpli juriști, ci apărători ai drepturilor omului! De acest lucru m-am convins personal!

Am mai menționat acest fapt și în cadrul Forumului Național al ONG-urilor din 15 decembrie 2008, fiind delegată de către participanții Forumului Regional al ONG-urilor din Transnistria. Am văzut cum s-a ales Consiliul... Cum a devenit Sergiu Ostaf, cel care la începutul anilor '90, împreună cu familia sa, a fost nevoit să părăsească regiunea (r.Slobozia)...

Urmăresc ce spune și care sunt planurile conducerii rusești... și mă gândesc...

Cel puțin, nimeni nu ne va lua și acest drept, sper...

Ludmila Nikolaeva
președintele Asociației «Rodoliubeț»

Chipul dușmanului sau cum să evităm reglementarea conflictul transnistrean

(Materialul este un răspuns dlui Eremeev la articolul său publicat în ziarul "Pridnestrovie" (Nr.11), 22 ianuarie (joi), intitulat „Se găsesc și naivi...”)

Pentru nimeni nu este un secret ca artificialul chip al dușmanului și anume lupta împotriva acestuia, se prezintă pentru conducere drept cea mai bună modalitate de a impune frică populației și pentru a-și demonstra importanța. Să revenim la perioada sovietică și să ne amintim de „dușmanii poporului” împușcați. Să revenim la "capitalismul care infecta conștiința". În acele vremuri, acestea reprezentau pericol pentru socialism și poporul muncitoresc. Aceste fapte au fost reale! Numai că pentru popor acestea nu prezentau nici un pericol. În pericol se afla regimul sovietic și ideologia marxist - leninistă, cu care erau intoxicate clasele de muncitori și țărani. Fiecare tovarăș care gândea altfel imediat devenea dușman, iar ulterior unii dintre aceștia mai și dispăreau fără urmă. Astăzi, acesta este deja istorie, dar cunoaștem că istoria se repetă. Cu ușurință o regăsim astăzi în altele noi, la fel de banale ca și în trecut, chipuri ale dușmanului! Totuși,

sunt și persoane, care conștient și cu sentiment de mândrie, admit repetarea aceluiași greșeli...

Sunt locuitor al regiunii transnistrene și recunosc ca demult nu mă mai informez din ziarele și televiziunea locală. Informația de acolo, abia de mai corespunde cu realitatea. Din toată presa scrisă prefer informațiile publicației "Человек и его права", fondatorii căruia mi-au făcut cunoștință cu democrația din Transnistria.

Despre articolul dlui Eremeev am aflat de la un coleg. Nu pot să spun ca am fost șocat, mă așteptam la astfel de reacții. Este amuzant... Am avut posibilitatea de a cunoaște echipa "Promo-Lex", inclusiv pe Ion Manole, și ași vrea să-l calmez pe dl Eremeev sau pe cei care au scris în numele acestuia (semnând cu pseudonim) - „Promo- Lex” nu face politică și nici jocurile cuiva. De aceste lucruri să se ocupe alții și la un nivel mai înalt... Cît privește dolarii americani cu care a fost organizat seminarul din 24-25 ianuarie 2009, cred că aceștia nu se deosebesc de dolarii folosiți pentru procurarea echipamentului medical în orașul Tiraspol, în cadrul programului «Operation Provide Hope». Or, acest "bătrîn patriot" nu a contestat relevanța și importanța ajutorului oferit de poporul american!

Personal, nu văd nimic rău în acțiunile asociației "Promo-Lex". Poate oare fi considerat drept crimă sau problemă faptul că oamenii sunt informați despre drepturile lor? Nu numai că sunt informați dar mai și învață. Crimă este să împiedici acest lucru. Obstacolele create au drept scop limitarea acestor drepturi - altă explicație logică aici nu găsesc. Ce drepturi și interese încalcă activitatea unei astfel de organizații?

Am mulți prieteni din diverse regiuni ale țării, cu diferite viziuni politice, filozofice și de diferite confesiuni. Deseori, avem păreri diferite, dar asta nu înseamnă că rupem relațiile și nu mai comunicăm. Mereu sunt bucuroși de ei, la urma urmei suntem oameni și aceasta e cel mai important. Dar dl Eremeev, din păcate nu înțelege, astfel limitând orizontul de cunoaștere a nepotului sau căruia nu ia permis să plece la seminar. Oamenii studiază limba germană, dar mai sunt încă vii veteranii celui de-al Doilea Război Mondial, care au apărat țara de fasciști. Totul se schimbă...

Oare nu ar trebui ca și noi, acei care avem rude pe ambele părți ale Nistrului să încetăm să lătrăm unii la alții și să vedem unii în alții dușmani? Chiar și Rusia oficial nu recunoaște Transnistria, cu toate ca-și ține tancurile pe acest teritoriu. E timpul să înțelegem anumite chestiuni ce ne înconjoară. E timpul să încetăm a fi orbi și surzi la propriile noastre probleme. Noi trebuie să ne conducem de propriile idei și idealuri și nu să le acceptăm tacit pe cele impuse prin mijloace violente. Numai împreună, cu bună credință și încredere putem schimba situația și ne putem construi o viață mai bună.

I.I.
Tiraspol

Replica Asociației Promo-LEX

Încercarea de a publica o replică la articolul dlui Eremeev a eșuat, iată de ce vom publica un mic comentariu în Buletinul CRDT, în speranța că ziarul "Pridnestrovie", finanțat din bani publici, va publica în viitor și alte opinii, respectând astfel elementarele norme și principii ale jurnalisticii.

Din start menționăm faptul că materialul nu a fost publicat de către un "bătrîn". În realitate, Eremeev este un tînăr cu mentalitate veche, care urmărește anumite scopuri (despre acestea vom scrie altă dată).

Dar, să admitem că faptele sunt reale. Observăm din start că "moșul" a fost mirat de faptul că Promo-LEX este organizație moldovenească, ce lucrează pe bani americani. Mai mult, această organizație are o altă opinie decît propaganda din regiune. În acest sens, este irelevant să filosofăm prea mult. Este suficient să adresăm "dlui Eremeev" o simplă întrebare - ce înțelege dînsul prin noțiunile de suveran, independent, DEMOCRATIC și STAT DE DREPT, toate stipulate în "constituția RMT"?

Dle "Eremeev" o societate democratică presupune libertatea și demnitatea umană. Orice individ trebuie să aibă dreptul de a se informa din diverse surse pentru a gîndi liber, pentru a face o alegere conștientă. Într-o societate democratică oamenii fac abuz de dialog și pot asculta părerea, argumentele și opiniile altora. În contrast, în societățile nedemocratice avem un monolog exclusiv și un adevăr unic, promovat de persoanele ce dețin puterea. De regulă, ei cer ca acest "adevăr absolut" să nu fie contrazis de nimeni. Toți care sunt împotriva devin incozi, dușmani sau nepatrioți etc.

La rîndul nostru, ținem să vă asigurăm stimați colegi și ne-colegi (juriști sau ne-juriști), că Asociația Promo-LEX respectă atît prevederile legale cît și principiile și valorile democratice. Respectiv, nu avem careva intenții sau scopuri politice și vă adresăm pe această cale o altă invitație spre colaborare întru promovarea principiilor și a valorilor umane în Transnistria, prin intermediul dialogului civilizât și a respectului reciproc.

Ion Manole
președinte, Asociația Promo-LEX

ONG ÎN DETALII

Voluntariatul în cadrul comunității mele

„Cea mai mare recompensă pentru munca unei persoane nu este ceea ce primește pentru ea, dar ceea ce devine datorită ei” spunea John Ruskin. Sub acest motto, 15 tineri din regiunea transnistreană a R. Molova au participat timp de 1 zi și jumătate la trainingul „Voluntariatul în cadrul comunității mele”, organizat de Asociația „Promo-LEX” în perioada 7-8 februarie 2009.

Evenimentul s-a desfășurat la Baza de Odihnă "La Popas" din satul Cocieri, raionul Dubăsari. Participanții la training au fost elevi cu atitudine civică, care optează pentru schimbare în comunitatea sa din regiunea transnistreană: or. Dubăsari, s. Doroțcaia, or. Rîbnița și or. Grigoriopol.

Tinerii, implicați deja în acțiuni de voluntariat în cadrul Consiliilor Locale de Tineret, grupurilor de inițiativă sau ONG, au beneficiat de o abordare clară și accesibilă a noțiunii de voluntariat.

Trainingul a avut drept scop promovarea noțiunii de voluntariat, precum și stimularea implicării tinerilor în viața comunității prin acțiuni de voluntariat. Totodată, datorită metodei cognitiv – aplicative de organizare a trainingului tinerii și-au dezvoltat abilitățile de comunicare, au gândit creativ formulând idei noi și activități concrete.

Participanților le-au fost prezentate noțiunile de bază privind voluntariatul (principii, aspecte, drepturi și obligații ale voluntarului). De asemenea, prin intermediul exercițiilor practice, beneficiarii au aflat care sunt avantajele activității de voluntariat. Lucrul în grup și dezbaterile unor teme de interes sporit pentru tineri a însemnat un pas important pentru participanți și pentru dezvoltarea abilităților lor de argumentare și prezentare a ideilor sale către un public nou.

Tinerii au conștientizat necesitatea implicării sale în acțiuni de voluntariat, iar cel mai important este faptul că au decis să inițieze campanii și acțiuni de voluntariat în vederea îmbunătățirii situației bibliotecilor sau renovării sălilor din instituțiile de învățământ din localitățile din care provin.

Participanții au avut posibilitatea de a cunoaște experiențe de voluntariat, de a acorda întrebări și participa activ în discuții în cadrul Talk-show-lui improvizat de organizatori. Invitații Talk-show-lui au fost voluntari internaționali Oonagh O'connor, (voluntar în cadrul Asociației „Promo-LEX” prin programul EVS) și Bernd Fink (Universitatea Artvieled, Belgia).

Prin intermediul acestui training s-a contribuit la dezvoltarea calităților de lider la

tinerii din regiune și consolidarea lor într-o rețea de tineri lideri cu atitudine civică. În acest context motivația lor de a fi voluntari este puternic determinată de dorința de a aduce schimbarea în comunitatea lor, motiv din care vor iniția în acest sens un dialog constructiv cu toți actorii relevanți (profesori, reprezentanții administrației locale, părinți).

Trainingul „Drepturile tinerilor și a studenților” a fost organizat în cadrul proiectului ”Consolidarea grupelor de inițiativă de tineret din regiunea transnistreană”, proiect implementat cu suportul financiar al Ambasadei Regale a Olandei la Kiev, prin intermediul Programului MatraKAP.

Olga Gordila,
Coordonator de proiect
Asociația Promo-LEX

“Credeam ca eu un simplu training, dar....”

Astfel credeam când ne-am dus la trainingul “Voluntariatul în cadrul comunității mele” oraganizat de Asociația Promo-LEX în localitatea Cocieri, r-nul Dubasari. Pe parcursul a doua zile colaboratorii acestei asociații nu doar ne-au prezentat o informație despre noțiunea de “voluntar” și “voluntariat” dar ne-au dezvoltat și deprinderile de comunicare și participare în comunitate.

În cadrul acestui training au participat elevi din școli și licee din regiunea trasnistreană. Au fost prezenți elevi din or. Dubasări, or. Grigoriopol, s. Parcani și noi - trei eleve din clasa a XII-a din Liceului Teoretic “Evrika” or. Rîbnița.

Pentru noi acest seminar nu a fost un simplu training, ci o pregătire bună pentru a deveni lideri a unui grup de inițiativă sau a unui ONG. Trainerii ne-au informat și dezvoltat abilități de argumentare și dezbateră a unor teme actuale pentru noi. Am înțeles importanța faptului de a fi voluntar și de a obține succese destul de bune, astfel contribuind la dezvoltarea comunității mele.

De asemenea, participanții au lucrat în grupuri, au discutat și identificat soluții pentru rezolvarea unor probleme prezente în localitățile de unde provin. Lucru în grup a facilitat schimbul de experiență și idei dintre participanți.

Cel mai interesant moment pentru participanții trainingului a fost prezentarea exemplilor voluntarilor de succes din diferite domenii. În baza acestor exemple, în mintea tuturor participanților a apărut ideea de a încerca să schimbe ceva în localitatea sa. Dar în primul rînd a apărut ideea că “Schimbarea începe de la Mine!”

În Republica Moldova exista foarte multe probleme la rezolvarea cărora tinerii pot contribui prin activități de voluntariat, iar prin intermediul acestui training am

Învățat cum să ne implicăm în realizarea inițiativelor de voluntariat. Pe viitor vom continua colaborarea cu Asociația Promo-LEX și suntem nespuse de bucuroși că am avut posibilitatea de a participa la acest training. Va Mulțumim!!!

Liceul Teoretic „Evrika”, or. Rîbnița
Boico Aliona, elevă în clasa a XII-a

Pasionat de conflictul transistrean

Interesul meu față de Moldova a apărut anul trecut, în 2008, când trebuia să decid care va fi următoarea mea destinație de călătorie. Unde să merg, m-am întrebat eu?

Din simplă întâmplare am dat peste o țară numită Moldova. Doar un citat despre Moldova mi-a atras atenția: "Republica Moldova este cea mai săracă și cea mai necunoscută țară din Europa. Pe lângă acestea, este una din țările unde influența timpurilor sovietice este una foarte mare."

După ce am vizitat Armenia și Georgia, un an în urmă, Moldova mi s-a părut destinația perfectă pentru vara anului 2008.

Când le-am spus prietenilor mei că merg în Moldova, aceștia au rămas foarte surprinși, exclamând : "Moldova? Ce? Unde? Există ceva ce merita de vizitat acolo?"

Motivația mea a fost una foarte clară și simplă: dacă nimeni nu cunoaște nimic despre Moldova, atunci eu vreau să vizitez această țară necunoscută a Europei.

Trecerea frontierei din România în Republica Moldova a fost foarte simplă. Singurul lucru ciudat care s-a întâmplat a fost faptul că un polițist ne-a spus "Sunteți conștienți de faptul că părăsiți Uniunea Europeană?" Aparent, nu era obișnuit cu faptul că Moldova ar putea fi vizitată de turiști străini.

Primul lucru pe care l-am observat la intrarea în Republica Moldova a fost faptul că infrastructura e diferită de cea a României, și mai ales a Uniunii Europene. Ceea ce am observat de la început este că sunt mai puține drumuri pavate, multe localități rurale și gospodării mici. Pe de altă parte, atunci când sosești în Chișinău, ești surprins de viața orașului, rămîi impresionat de vestimentația deloc săracă a populației, de parcurile verzi din oraș unde oamenii vin pentru a se plimba, sincer, m-am simțit ca acasă în Chișinău.

Între timp, din presă am aflat mai multe despre regiunea transnistreană, regiune aflată în conflict cu Moldova și care este considerată "gaura neagră a Europei" și este cunoscută pentru corupție și trafic de arme. După toate aceste descrieri, deloc pozitive, m-am gândit că ar merita să vizitez orașul Tiraspol, "capitala Transnistriei", și să văd cu ochii mei dacă tot ceea ce am citit despre "misterioasa auto-proclamata republică" este adevărat.

Trecerea frontierei nu a fost un proces dificil, precum este vehiculat. La început îți scanează pașaportul, apoi trebuie să completezi un formular în două exemplare, un exemplar este necesar pentru a intra în regiune, iar pe al 2-lea trebuie să-l păstrezi pentru a-l prezenta la ieșire.

Totul a mers bine, pînă cînd ghidul nostru ne-a lăsat singuri pentru cîteva clipe. Imediat s-au apropiat niște ofițeri de miliție care încercau să ne explice că trebuie să plătim o sumă de bani pentru a intra în regiune. Din fericire, ghidul nostru a apărut, a discutat cu miliționerii și ne-a scutit de plata acelei mite. Concluzia ar fi că unicul lucru de care trebuie să-i fie frica unui străin, care dorește să viziteze regiunea transnistreană, este faptul că ar fi nevoit să plătească o sumă de bani, sau mai concret – mită, încasată ca taxă de intrare în Transnistria. Un obicei prost, care ar trebui eliminat din practica.

Nu m-am simțit deloc ciudat cînd am intrat în Transnistria, cu toate acestea, au fost unele lucruri care mi-au atras atenția: gigantul stadion de fotbal, toate stațiile de alimentare cu petrol, toate magazinele alimentare aveau același nume - "Sheriff", care aflasem că este în proprietatea unei rude a președintelui auto-proclamatei republici, Igor Smirnov.

Tiraspolul poate fi surprinzător pentru unii străini din cauza memorialelor în stil sovietic și monumentelor lui Lenin, dar în cazul în care sunteți obișnuiți cu aspectul țărilor ex-sovietice, nu este nimic special în aspectul exterior al orașului.

Infrastructura pare să fie aceeași ca și în Moldova și nu am observat vreo diferență majoră de mentalitate și comportament dintre oamenii din regiune și cei din Republica Moldova".

Singurul lucru care l-am perceput ca fiind diferit este orientarea politică. Chiar pe strada principală poți vedea desenate patru drapele: a Rusiei, a Transnistriei, a Osetiei de Sud și a Abhaziei, simbolizînd unicitatea acestor popoare - un puternic mesaj politic atît pentru Moldova cît și pentru Occident.

După ce am revenit acasă, interesul meu față de acest conflict a continuat. Pentru a afla cît mai multă informație despre situația politică dintre Moldova și regiunea transnistreană am început să citesc studii relevante, articole din presă, cărți, care reflectau cauzele acestui conflict din '92, care s-a soldat cu cîteva sute de decese a oamenilor de pe ambele părți a rîului Nistru.

Pentru a avea o viziune clară asupra acestui conflict, și pentru a-i informa și pe semenii mei de acasă, în Februarie 2009, m-am întors în Moldova pentru a filma un reportaj video, despre relațiile dintre oamenii simpli din Republica Moldova și regiunea transnistreană. Există oare cu adevărat ură și conflict între populația de pe cele două maluri ale rîului Nistru?

Pentru a obține careva impresii am participat la un seminar organizat de Asociația Promo-LEX, unde erau prezenți 15 de tineri din regiunea transnistreană.

A fost foarte interesant să-i vad lucrînd atît de creativ și plini de entuziasm.

Am avut parte de o experiență foarte plăcută atunci cînd am fost invitat să

vorbesc în fața participanților la seminar despre voluntariat în străinătate și jurnalism (fiind personal student la facultatea de Jurnalism în ultimul an). Tinerii s-au arătat foarte interesați punând o mulțime de întrebări și discutând diverse lucruri.

Din păcate, câteva zile după aceste experiențe interesante, în care am adunat material pentru reportaj, am fost victimele unui jaf la Chișinău, și din lipsa camerei de filmat, nu am mai avut posibilitatea de a continua filmările pentru reportaj.

Acum mă gândesc să mă întorc din nou în Moldova pentru a afla și mai multe despre această țară deosebită.

Consider ca acest "conflict înghețat", ar trebui să atragă mult mai multă atenție din partea comunității internaționale, fapt ce ar spori șansele lui de reglementare.

Există, unele opinii care spun că, atunci cînd Moldova va progresa într-un stat stabil și democratic, conflictul transnistrean se va rezolva de la sine. Însă pînă atunci, rămîn cu speranța că va fi găsită o soluție diplomatică pentru reglementarea acestui conflict.

Bernd Fink
student Universitatea Artvieled, Belgia.

Comunicare și rezolvare de conflict

În literatura de specialitate, comunicarea este definită drept un instrument spiritual al omului în procesul socializării sale. Un grup de tineri din regiunea transnistreană a abordat, într-o manieră absolut inedită, noțiunea de comunicare și soluționare de conflicte. Acest lucru a fost posibil în cadrul trainingului "Comunicare și rezolvare de conflict", organizat de Asociația „Promo-LEX”.

Trainingul a avut loc în perioada 21-22 februarie 2009, în localitatea Cocieri, r-nul Dubăsari. În cadrul activității date au participat 29 de tineri din regiunea transnistreană. Participanți la training au fost în marea majoritate elevi din școlile și liceele din regiunea transnistreană: or. Dubăsari; or. Grigoriopol; s. Mălăiești, r-nul Grigoriopol; or. Rîbnița; s. Coșnița; s. Slobozia; mun. Tiraspol; mun. Bender; s. Sloboda-Rașcov, r-nul Camenca.

Scopul trainingului a fost dezvoltarea la participanți a abilităților de comunicare, argumentare și prezentare a discursului public. De asemenea, trainingul a vizat gestionarea eficientă a conflictelor și promovarea toleranței în procesul de comunicare între tineri. În cadrul trainingului s-a pus accent pe metodele interactive și aplicative de instruire - lucru în grup, jocuri de rol și dezbateri pe seama unor idei lansate de către formatori și participanți. Tinerii au avut

posibilitatea să demonstreze prin argumente bine structurate poziția sa, fapt ce a facilitat procesul de gândire critică și instruire de la egal la egal.

De asemenea, participanții au avut posibilitatea să prezinte un discurs public în fața colegilor săi avînd la dispoziție 3 minute. Ulterior, participanții au vizionat înregistrările video ale prezentărilor și s-au expus atît asupra momentelor pozitive, cît și asupra aspectelor ce necesită a fi îmbunătățite în discursul colegilor săi. Astfel, participanții au primit prima sa lecție de prezentare a unui discurs în public și au aflat care sunt regulile de bază și cum să evite greșelile frecvent întîlnite.

Un interes sporit a fost manifestat de către participanți și față de comunicarea nonverbală. În acest sens, în cadrul trainingului au fost organizate mai multe jocuri care au demonstrat că contează nu doar ceea ce spunem dar și modul în care o facem. De asemenea, anume comunicarea nonverbală poate fi momentul cheie întru evitarea sau, din contra, provocarea unui conflict interpersonal.

La capitolul rezolvare de conflict, tinerii au fost implicați în dezbateri vis-a-vis de efectele pozitive și negative ale conflictului. Majoritatea participanților au recunoscut deschis că, în marea majoritate a situațiilor, recurg la confruntare sau evitare ca stil de comportament în cadrul unui conflict deoarece este cel mai ușor. Este mult mai greu să ajungi la compromis sau la colaborare – acest fapt necesită un efort considerabil și conștient din partea tuturor părților implicate în conflict.

La final, participanții au realizat o evaluare a trainingului și au menționat că, pentru majoritatea dintre ei, acest training a fost prima experiență de educație nonformală. De asemenea, participanții au conștientizat importanța comunicării eficiente și tolerante la toate nivelele.

Trainingul „Comunicare și rezolvare de conflict” a fost organizat în cadrul proiectului “Consolidarea grupelor de inițiativă de tineret din regiunea transnistreană”, proiect implementat cu suportul financiar al Ambasadei Regale a Olandei la Kiev, prin intermediul Programului MatraKAP.

Olga Gordila,
Coordonator de proiect
Asociația “Promo-LEX”

Izvoarele satului Stroiești

Una din bogățiile naturale ale satului Stroiești sunt izvoarele, dintre care cîteva sunt într-o stare relativ bună. Toți oaspeții satului nostru neapărat le vizitează. Ce poate fi mai răcoritor pe timp de vară decît apa rece de izvor? Plăcerea este mult mai mare dacă izvoarele sunt curate și îngrijite. Natura ne-a binecuvîntat localitatea cu o bogăție naturală precum sunt izvoarele, iar noi, la rîndul nostru trebuie să o prețuim.

În anul 2005, fostul primar al satului Stroiești, D-na Iulia Paiul, a venit cu

inițiativa de a curăți și amenaja izvoarele din sat. În acest fel, a fost reluată tradiția de a curăți și amenaja izvoarele chiar de către locuitorii satului Stroiiești.

În direcția nord, la marginea satului era un izvor, al cărui debit de apă era aproape de zero. Timp de mai mulți ani, nu au fost realizate lucrări de amenajare a izvorului, din cauza faptului ca în apropiere locuiau doar persoane în etate. Alt izvor, numit de către săteni "Izvorul Dorințelor", a fost curățit și amenajat în mare parte datorită d-lui Serghei Donici, care cu regularitate organiza acțiuni ecologice în localitate. Din păcate, în aceasta parte a satului lipsește sistemul de canalizare și apeductul, există doar o fântână comună și două izvoare, care aprovizionează populația din regiune cu apă potabilă.

Pentru a finisa lucrările de amenajare a izvoarelor: Izvorului Dorințelor și Izvorului Îngerilor, erau necesare resurse financiare de care locuitorii satului nu dispuneau. În acest sens, grupul de inițiativă din satului Stroiiești a elaborat o cerere de finanțare, în care a fost descrisă această problemă. Propunerea de proiect a fost expediată către organizația ceha "People in Need". Într-un final, proiectul de curățare și amenajare a acestor doua izvoare a fost acceptat și a fost realizat într-o perioada de 3 luni.

După finisarea termenului prestabilit, proiectul a fost evaluat și a fost întocmit un raport pe activitate a proiectului. Astfel, proiectul nostru "Apa pură – viitor pur" care a fost finanțat în cadrul programului de granturi mici al organizației "People in Need", ne-a ajutat sa realizăm împreună ceea ce ne doream de mai mult timp – să avem izvoare curate și frumos amenajate. Pentru a efectua lucrările de laborator cu scopul de a stabili calitatea apei, au fost invitați specialiștii Centrului de Igienă și Epidemiologie din orașul Rîbnița.

Rezultatele proiectului sunt: au fost reparate, curățate și amenajate în conformitate cu cerințele sanitare și de mediu două izvoare din satul Stroiiești, fapt, care va avea un impact pozitiv asupra sănătății populației din sat. La fel, un rezultat important este: motivarea populației din localitățile apropiate pentru a realiza diferite activități ecologice, împărtășirea experienței proprii cu locuitorii altor sate și promovarea unei culturi ecologice. Dacă ai încredere în forțele proprii, dacă depui un efort considerabil atât moral cât și fizic pentru promovarea și realizarea unor proiecte spre binele întregii comunități, atunci, într-un final acesta se va solda cu succes.

Din numele tuturor locuitorilor satului Stroiiești ne exprimăm toată grațitudinea și mulțumirea față de organizația non-guvernamentală «People in Need» (Cehia) pentru sprijin și asistență financiară pentru realizarea acestui proiect.

Pascari Rodica,
Grupul de inițiativă a satului Stroiiești
raionul Rîbnița

ACTUAL

Autoritățile vor încerca să deschidă secții de votare în stînga Nistrului și pentru desfășurarea parlamentarelor 2009, Ministerul Reintegrării

Autoritățile de la Chișinău vor încerca să deschidă secții de votare în stînga Nistrului și pentru desfășurarea parlamentarelor din 2009. Anterior, încercările administrației centrale întreprinse în acest sens s-au soldat cu eșec, partea tiraspoleană refuzînd să coopereze. Subiectul a fost discutat de către ministrul reintegrării, Vasili Șova la o întrevvedere cu șeful misiunii OSCE în Moldova, Philip Remler.

„Oficialii au pus în discuție problema pregătirii și organizării scrutinului parlamentar din primăvara acestui an în localitățile de pe malul stîng al Nistrului”, se spune într-un comunicat al Ministerului Reintegrării.

Potrivit sursei citate, Șova și Remler „au reconfirmat aspirația comună privind reluarea negocierilor în formatul „5+2””. „Anume în cadrul acestui format urmează a fi elaborat modelul final de soluționare a problemei transnistrene”. Cei doi oficiali au mai discutat despre „necesitatea înlăturării neîntîrziate a obstacolelor din calea circulației libere a persoanelor, bunurilor și serviciilor dintre cele două maluri ale Nistrului”.

De notat, autoritățile de la Tiraspol au majorat, începînd de la 1 ianuarie, taxele de înregistrare pentru acces și ședere în localitățile din regiunea transnistreană de la 8 la 22 lei, deși liderul transnistrean, Igor Smirnov a anunțat public anularea lor în cadrul unei întrevederi cu președintele R. Moldova, Vladimir Voronon, de la sfîrșitul anului trecut.

Philip Remler a spus că se preconizează ca o delegație a Adunării Parlamentare OSCE, în frunte cu Președintele acesteia, João Soares, împreună cu delegații formate din reprezentanți ai Republicii Elene, deținătoare a președinției OSCE în acest an, să efectueze o vizită la Chișinău în luna februarie. „Unul din scopurile majore ale acestor vizite constă în elaborarea unor acțiuni practice în direcția reglementării conflictului transnistrean”.

www.info-prim.md

Transnistrenilor nu le sunt create condiții pentru a participa la alegeri al cincilea scrutin consecutiv

Autoritățile Republicii Moldova nu vor putea nici la alegerile parlamentare din 5 aprilie să deschidă secții de votare în stînga Nistrului, astfel că populația din regiune nu va avea posibilitatea să-și exercite dreptul la vot al cincilea scrutin parlamentar consecutiv.

Chestiunea privind asigurarea condițiilor de participare la alegeri a populației din regiunea controlată de regimul separatist de la Tiraspol a fost pusă în discuție la Clubul de presă, care s-a desfășurat joi, 12 februarie, la Chișinău. Experții prezenți la eveniment au fost unanimi în ce privește faptul că în actualele condiții nu va fi posibilă organizarea alegerilor în stînga Nistrului, unii învinuind autoritățile de la Chișinău de faptul că nici nu au depus eforturile necesare pentru aceasta.

Comisia Electorală Centrală (CEC) a făcut tot ce i-a stat în puteri – a anunțat deschiderea secțiilor de votare în localitățile de pe malul drept al Nistrului, la care să poată vota și persoanele de pe malul stîng. Chiar dacă ar fi fost și alte încercări, rezultatul oricum ar fi fost același – autoritățile transnistrene nu ar fi permis deschiderea secțiilor, a declarat Igor Boțan, director executiv al Asociației pentru Democrație Participativă.

Potrivit lui Boțan, dacă Chișinăul ar fi adresat demers oficial Tiraspolului, acesta ar fi putut fi tratată de autoritățile separatiste din regiune drept recunoaștere formațiunii statale autoproclamate.

O altă poziție a avut-o președintele asociației „Promo LEX”, Ion Manole, care a declarat că autoritățile nu au întreprins nimic în decurs de patru ani, pentru a asigura respectarea drepturilor populației din Transnistria, inclusiv la vot. „Acțiunile de acum sunt puțin întârziate. Dreptul electoral nu presupune doar aruncarea buletinului în urna de vot”, a declarat el.

Grigori Volovoi, președintele Fundației cu sediul la Bender „Centrul de apărare a drepturilor omului în Transnistria”, a menționat că Chișinăul ar fi trebuit, totuși, să se adreseze Tiraspolului pentru deschiderea secțiilor de votare. „Chișinăul spune că nu face asemenea adresări pentru că nu recunoaște autoritățile de acolo. Dar cum poartă negocieri cu aceleași autorități?” - , a întrebat Volovoi.

Liderul separatist Igor Smirnov a declarat, joi, la Moscova că nu va pune piedici persoanelor care vor dori să participe la alegeri la 5 aprilie. El a mai declarat că la Tiraspol nu a parvenit nici o cerere din partea Chișinăului privind deschiderea secțiilor de votare.

La alegerile parlamentare din 2005, circa 3.000 de persoane din Transnistria au votat la secțiile de votare deschise în dreapta Nistrului. Conform experților, în regiune există circa 400 mii de potențiali votanți.

www.info-prim.md

Ecologiști din regiunea transnistreană insistă asupra necesității adoptării unei legi cu privire la securitatea biologică

Ecologiști din regiunea transnistreană insistă asupra necesității adoptării unei legi cu privire la securitatea biologică. Circa 80% din mărfurile de consum care ajung în regiune sunt de import. Pericolul constă în faptul că nu există un mecanism de monitorizare și reglementare a circulației produselor modificate genetic, constată organizația transnistreană „Ecospectr”.

Organizația propune constituirea, în conformitate cu practica internațională, a unor comisii interdepartamentale pentru securitatea ecologică, care să reglementeze importul și exportul produselor modificate genetic. De competența comisiilor va ține interzicerea circulației produselor care nu respectă normele în vigoare, a spus directorul „Ecospectr”, Ivan Ignatiev.

Inițiativa este susținută și de ministerul transnistrean al resurselor naturale și controlul ecologic, notează corespondentul Info-Prim-Neo din Tiraspol.

www.info-prim.md

Presa de partid din Transnistria

Popularitatea unei publicații depinde înainte de toate de opțiunea cititorului care „votează” pe termen lung, abonându-se la publicația respectivă, sau scoate din buzunar o rublă și cumpără ziarul la chioșc. Cum procedăm însă în cazul presei de partid – este ea un instrument al propagandei sau, totuși, un produs jurnalistic? Aflându-se în căutarea răspunsului la această întrebare, diverse școli de presă discută pe tema aceasta, însă presa de partid continuă să existe și chiar să se dezvolte, mai mult cantitativ, dar și calitativ, indiferent de astfel de dezbateri.

În septembrie 2008, a sporit numărul ziarelor de partid din Transnistria. Asta înseamnă că ideologiile partidelor politice au început deja lupta activă pentru viitorul electorat. Pe malul stîng al Nistrului sunt recunoscute ca avînd statut juridic nouă partide, aproape toate își au propriile organe de presă. Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc publicațiile de partid, ce scopuri urmăresc și ce idei promovează? În general, poporul citește o astfel de presă sau, fără a arunca o privire în paginile acestor ziare, le folosește în gospodărie, în treburile casnice? Probabil că o să puteți răspunde chiar dumneavoastră la aceste întrebări, dacă o să luați cunoștință de trecerea în revistă a presei de partid din Transnistria.

Dat fiind faptul că la „cîrma” R. Moldova se află astăzi partidul comunistilor, vom începe această trecere în revistă de la publicația periodică a Partidului Comunist din Transnistria – ziarul „Правда Приднестровья” („Adevărul Transnistriei”).

Această publicație e săptămînală, are 20 de pagini, e în formă de broșură (format A4) și apare din martie 2004, în ziua de joi a fiecărei săptămîni. În prezent, tirajul ei este de 3,5 mii de exemplare. Prima și ultima pagină sunt color, se tipăresc în tradiționala pentru comuniști culoare roșie. Pe 8 pagini se publică programele TV. În ziar nu prea găsești informație originală, majoritatea materialelor informative sunt preluate din presa din Rusia și Ucraina, ele de regulă au legătură cu activitatea colegilor-comuniști din străinătate. Se preiau și relatări, comunicate de pe site-urile agențiilor de știri, privind actualitatea transnistreană. Nu veți găsi informații referitoare la activitatea colegilor de partid din R. Moldova, în schimb, ies la iveală periodic materiale zgomotoase prin care, în spiritul unui PR „negru”, se operează reglări de conturi între organizațiile de partid regionale. Ziarul se difuzează prin sistemul de abonare, dar se și vinde la un preț de 0,8 ruble (circa 0,1 \$) bucata.

Gazeta de partid cu cel mai mare tiraj din Transnistria, de 80 mii de exemplare, este „Обновление” („Înnoirea”). E publicația partidului cu același nume – partid dominant în parlamentul transnistrean. Ziarul apare lunar, are 4 pagini cu formatul A3, reînregistrat în 2007, se difuzează gratis și ajunge, practic, în fiecare familie din Transnistria. Două pagini sunt color și conțin mult material fotografic, ilustrativ despre acțiunile sociale ale Partidului Republican „Обновление”. Circa 40% din spațiul ziarului revin rapoartelor și comunicatelor oficiale, precum și interviurilor cu reprezentanții consiliului central al partidului, apar periodic și materiale ce reflectă, chipurile, vocea poporului – opiniile unor oameni care sunt adepți ai partidului „Обновление”. O particularitate specifică a publicației este monologul obligatoriu al liderului E.Șevciuk, speakerul parlamentului, fiecare monolog e consacrat unei teme importante, discutată de opinia publică în momentul apariției ziarului.

În fiecare lună apare și suplimentul „Молодежное Обновление” („Înnoirea pentru tineri”), care oferă cititorilor o informație bine ilustrată despre activitatea internă și internațională a aripii tinere a partidului. În acest ziar nu există preluări din publicațiile de peste hotare. Însă viața de partid prezentată prin prisma ziarului arată ca o panglică de atlas, împletită în „coama activității” parlamentului, cu scopul de a împodobi coafura ideologică a respectivului colectiv de deputați și de a o face mai rezistentă, mai „țeapănă”.

Aflat în contra-balanță cu «Обновление», din punctul de vedere al principiilor politice, partidul Patriotic din Transnistria, condus de O. Smirnov, fiul cel mic al președintelui Transnistriei, a început recent să editeze o publicație săptămînală, „Патриот” („Patriot”), cu un tiraj de 3 mii de exemplare. Citim la deschiderea ziarului o informație ciudată: Ziarul e înregistrat la 1 august 2007. Data fondării ziarului – 10 iunie 2008”. Conchidem că adevărul de naștere a „copilului” a fost eliberat înainte de nașterea acestuia, pentru orice eventualitate. Două pagini ale publicației de 4 pagini (format A4) sunt color. Amplasarea materialelor și stilul lor e în spiritul publicațiilor de

partid din Uniunea Sovietică de pe vremuri brejneviste. Raportul liderului și discursurile acoliților săi ocupă pagini întregi. Fotografii par a fi toate la fel, executate în maniera gazetelor de partid sovietice din epoca stăg nării: oratori citind de la tribune niște texte imprimare pe foi de hîrtie. Cu toate că hîrtia ziarului e de calitate bună, gazeta e plicticoasă și se citește cu greu. Poate fi procurată la chioșcurile de ziare, la prețul de 0,6 ruble transnistrene (0,07 \$).

Încă un „nou-născut” în familia publicațiilor politice este ziarul cognitiv-informațional „Справедливая Республика” („Republica dreptății”). Primul număr a avut 12 pagini și a apărut pe 2 septembrie 2008. Fondatorul ziarului e partidul cu același nume, „Справедливая Республика” din Transnistria. În fiecare material prezent, deschis sau voalat, vectorul orientării politice prorusești. În ziar sunt citate diverse mass-media din Rusia și sunt preluate materiale de pe site-ul partidului „Справедливая Россия”. Multe pagini ale ziarului conțin materiale pe teme istorice, există articole consacrate unor personalități cunoscute, care în anumite momente ale vieții au activat în Transnistria sau au avut vreo legătură cu această zonă.

Două interviuri cu conducătorii partidului ocupă șase pagini – e prea mult. Nu fiecare cititor e capabil să citească pînă la capăt astfel de interviuri din cauza că sunt prea lungi și îmbibate de ideologie politică. Publicația nu are șanse de a pătrunde în sfera presei libere.

Ziarul republican social-politic săptămînal „Сведения” („Știri”) este fondat de partidul „Республика” („Republica”) și apare din iulie 2006. În momentul de față tirajul acestuia este de 500 de exemplare. Are 20 de pagini (format A3) și se orientează nu atît spre publicul interesat de viața de partid, cît spre simplul consumator. Prima și ultima pagină sunt color, cele din interior sunt monocrome. Echipa redacțională propune cititorilor informații despre evenimentele din Transnistria și de peste hotare, noutăți din sportul internațional și materiale tematice, referitoare la unele date din calendar și care nu sunt neapărat legate de evenimentele din Transnistria. Fiecare număr conține și cîte un supliment de 8 pagini intitulat «К сведению» („Vă aducem la cunoștință”), cu informații și materiale de divertisment, aici se publică și programele TV pentru o săptămîină, horoscopul, cronică mondenă internațională, știri despre filme, materiale umoristice, cuvinte încrucișate și afișul cultural al orașelor din Transnistria. De două ori pe lună apare și suplimentul de două pagini „За республику” („Pro republica”), publicație a consiliului suprem al formațiunii politice „Республика”, în care se publică rapoarte de la ședințe, apeluri ale liderilor și alte informații oficiale de partid. Ziarul mai conține materiale despre activitatea formațiunilor locale ale partidului politic respectiv de pe teritoriul Transnistriei, lor le sunt rezervate pagini în mijlocul gazetei. „Сведения” se difuzează mai ales prin abonamente. Prețul unui exemplar este de 2,25 ruble transnistrene (0,27\$).

Cunoscută prin materialele sale de scandal, corporația internațională pentru tineri „Прорыв!” („Înaintarea!”) și-a editat cîndva propria publicație, dar la ora actuală

ideile sale sunt reflectate în ziarul „Русский прорыв!”, care a apărut ca rezultat al comasării a trei publicații periodice: „Днестровский курьер” („Curierul nistrean”), „Прорыв!” și „Российский рубеж” („Frontiera rusă”). E o publicație de 16 pagini, în ea nu se indică periodicitatea, tirajul, și se autodefinește ca „ziar al patrioților Transnistriei și Rusiei”, deși propagă de fapt ideile unei anumite formațiuni politice. Patru pagini din mijloc sunt rezervate programelor TV, două pagini conțin cuvinte încrucișate, bancuri, un horoscop și informație de divertisment. Toate acestea ocupă în total 2/3 din ziarul respectiv. Primele pagini cuprind informații despre activitatea mișcării «Прорыв!» și analize ale evenimentelor politice din Transnistria, din Rusia și din țările vecine, inclusiv din R. Moldova. În ziar e prezentă și publicitatea comercială. Prețul unui exemplar este de 2 rubele transnistrene (0,24 \$), ziarul poate fi cumpărat la chioșcurile pentru presă.

Ziarul săptămânal social-politic „Человек и его права” („Omul și drepturile sale”) e specializat în drept, dar de fapt e organul partidului Social-Democrat din Transnistria. Are opt pagini (format A3) și apare în alb-negru, din anul 2003. Actualmente, tirajul acestuia este de 3 mii de exemplare. Prima pagină e consacrată evenimentelor politice care au vreo legătură cu Transnistria. Paginile a doua și a treia conțin materiale în care se abordează problemele semnalate de cetățenii care au apelat la ajutorul „Fondului de protecție a drepturilor omului și de politică eficientă” („Фонд защиты прав человека и эффективной политики”). În ziar sunt preluate materiale din alte publicații transnistrene și rusești, există și o rubrică privind cultura juridică a populației, în cadrul ei sunt explicate legile în vigoare. Redacția publică și versuri ale locuitorilor din Transnistria. Ultimele două pagini propun cititorilor programele TV pentru o săptămână. Gazeta aceasta poate fi procurată în chioșcuri sau te poți abona la ea. Prețul unui exemplar este de o rublă transnistreană (0,18 \$).

Partidul „Народная воля Приднестровья” („Voința poporului din Transnistria”) a editat pînă nu demult gazeta „Воля” („Voința”). Însă de cîteva săptămîni ea nu mai este în vînzare, deși la început de an abonarea mergea bine. Nu am reușit să iau legătura cu redacția, poate din cauza că ea și-o fi luat concediu de creație. Cu toate acestea, publicația apărea în lunile anterioare și, deci, ajungea la cititor. Tipărită în alb-negru, această gazetă de opt pagini avea un tiraj de 999 de exemplare. Potrivit legii, o publicație cu tirajul mai mic de 1000 de exemplare nu trebuie să fie înregistrată la stat, așadar, „Воля” nu era înregistrată. La fel ca și alte ziare de partid, ea conține materiale foarte lungi, înșirate pe o pagină sau chiar pe două. În ea sunt preluate materiale din alte publicații. Majoritatea articolelor au un caracter de propagandă fățișă, cu referiri la un partid rusec „înrudit”, un „frate mai mare”, partidul „Народный Союз” („Uniunea populară”). Destul de des în ziar apar fotografiile ale liderului partidului-prieten din Rusia. În rețeaua de comerț a apărut un număr redus de exemplare ale ziarului.

Singurul partid care pînă la ora actuală nu are un organ de presă propriu este partidul Liberal-Democrat din Transnistria.

Dacă e să ne referim la presa transnistreană de partid în ansamblul ei, remarcăm niște tendințe comune. Majoritatea ziarelor ce aparțin unor formațiuni politice nu manifestă toleranță față de partidele adverse, mai observăm în aceste publicații multe materiale–„cearșafuri” și fotografii, ilustrații de proastă calitate, precum și materiale tendențioase, voit negative, care nu reflectă obiectiv realitățile din Transnistria și problemele cetățenilor din această regiune.

În multe țări liderii de opinie și specialiștii în tehnologii politice nu mai folosesc demult metoda unor interpretări negative ale evenimentelor curente, în scopuri propagandistice, însă ideologiile formațiunilor politice din Transnistria, cu rare excepții, continuă, la fel ca altădată, să caute cu insistență dușmani interni și externi, aceste căutări fiind programatice. Mai remarcăm, de asemenea, că sunt prea mulți lideri de partide pe paginile ziarelor și prea puțini oameni de inițiativă, oameni de acțiune care ar îmbrățișa ideologia vreunui partid, iar faptul acesta are ca rezultat respingerea propagandei și lipsa de încredere a maselor în forțele politice. Cititorii chestionați de noi mărturisesc că deseori cumpără ziarele de partid pentru programele TV din ele și că nu citesc deloc ziarele partinice difuzate pe gratis.

Svetlana Petrușevskaia
Revista Analitică „Mass Media în Republica Moldova”
Centrul Independent de Jurnalism
Decembrie 2008

SEMNALĂRI

Cazul Bicicleta sau cum organele de drept beneficiază de situația politică din regiunea transnistreană...

La Centrul de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria s-a adresat cet.B.V., locuitoare a s.Coșnița, r-ul Dubăsari. Beneficiara a solicitat asistență juridică la întocmirea unei plîngeri către organele de poliție. În plîngerea respectivă, doamna a solicitat poliției să stabilească și să atragă la răspundere persoanele necunoscute care i-au sustras bicicleta din gospodăria sa. Plîngerea scrisă a fost primită de colaboratorul de poliție, care a asigurat victima că în scurt timp va fi identificat făptuitorul, iar bicicleta restituită. După 6 luni de examinare a cazului, petiționara a fost informată de procuratura r-ului Dubăsari că bicicleta a fost sustrasă de un minor. Acesta, în vîrstă de 12 ani, s-a deplasat cu bunul sustras la bunicul său din s.Lunga, r-ul Dubăsari, localitate, care *de facto* se află sub controlul ilegal al regimului de la Tiraspol la o distanță de aproximativ 15 km de s.Coșnița. Totodată, procuratura a comunicat petiționarei că a dispus neînceperea urmăririi penale din motiv că minorul nu are vîrsta pasibilă de răspundere penală

sau administrativă. Totuși, ea, poate solicita repararea prejudiciului material de la instituția X care asigură tutela asupra copilului.

Bicicleta, însă, (**atenție!!!**) nu poate fi restituită din cauză că bunicul minorului: *„...refuză benevol să restituie bicicleta, amenințând colaboratorii de poliție că, va deplînge acțiunile lor la miliția autoproclamatei RMN”*. Tot, polițiștii „au solicitat” doamnei să se abțină de la adresările către organele ierarhic superioare, deoarece, aceștia nu vor merge în teritoriu fiindcă „se tem” de miliția transnistreană. Iar, bunul îi va putea fi restituit doar după soluționarea diferendului transnistrean, atunci cînd organele de drept vor fi apte să asigure drepturile și libertățile cetățenilor pe întreg teritoriul țării.

Ulterior, beneficiara a aflat de la părinții minorului care i-ar fi sustras bicicleta, că aceștia nu au rude în s.Lunga, r-ul Dubăsari sau în alte localități din regiune. Mai mult, sunt siguri că la acel moment, copilul se afla sub supravegherea instituției tutelare X. Este straniu ca un copil de 12 ani să se deplaseze cu bicicleta la o distanță de 15 km nefiind observat de colaboratorii de poliție de lîngă postul de control vamal transnistrean sau chiar de „vameșii” și „grănicerii RMN” care au misiunea de a documenta fiecare persoană care intră pe „teritoriul RMN”.

În prezent, juriștii CRDT reprezintă interesele cet. B.V. în instanța de judecată. În acțiunea civilă, reclamanta solicită repararea prejudiciului material cauzat de minorul tutelat de instituția X., care este chemată în calitate de pîrît. CRDT consideră că și în instanță vor apărea surprize.

Cazul este unul anecdotic și demască adevărata stare de lucruri privind promovarea și apărarea drepturilor omului în regiunea transnistreană și presupusa zonă de securitate. În condițiile în care există numeroase instituții, reprezentanții cărora incasează prime importante și beneficiază de facilități pentru „desfășurarea activității în zona de securitate” (poliția, procuratura, forțele de menținere a păcii, etc.) victimele unor infracțiuni sau ale unor abuzuri de drept, au fost și continuă a fi descurajați să își cunoască, apere sau să ceară respectarea drepturilor lor fundamentale. Reiese că rezidenții acestei zone nu au voie să depună careva plîngerii sau să adreseze întrebări. Ei au doar obligațiuni?

Despre evoluția acestui caz vă vom informa ulterior...

Alexandru Zubco
Departamentul Juridic, CRDT

ANUNȚURI/FINANȚĂRI

Centrul de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria Program de granturi mici

Pentru al doilea an consecutiv, Asociația Promo-LEX desfășoară **Programul de granturi mici** în cadrul proiectului „Centru de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria”, proiect implementat cu suportul financiar oferit de **National Endowment for Democracy**.

Scopul programului de granturi este de a încuraja activismului civic la nivel local, de a promova valorile democratice și de a consolida societatea civilă în regiunea transnistreană.

Domeniile prioritare ale programului sunt: tineret; consolidarea societății civile; promovarea drepturilor omului, valorilor democratice și a voluntariatului în regiunea transnistreană.

În cadrul acestui program, vor fi finanțate activități de genul: seminare, ateliere de lucru, mese rotunde, editarea materialelor informative, diverse activități și inițiative inovatoare de sensibilizare a opiniei publice cu privire la anumite probleme din societate, etc.

Suma maximă a granturilor în cadrul acestei competiții este de \$ 1000 USD.

În cadrul programului de granturi pot participa organizațiile neguvernamentale și grupurile de inițiativă din regiunea transnistreană.

Departamentul ONG din cadrul CRDT va oferi asistență individualizată ONG-ilor și grupurilor de inițiativă care vor beneficia de mini-granturi.

Durata proiectelor nu poate depăși termenul de 3 luni.

Proiectele pot fi scrise în limba Română și Rusă.

Termen limită de depunere a propunerilor de proiect – 17 aprilie 2009

Rezultatele concursului vor fi anunțate la sfârșitul lunii aprilie 2009.

Formularul de aplicare standard poate fi descărcat de pe pagina web sau solicitat prin email: crdt@promolex.md

Formularele completate trebuie expediate pe aceeași adresă.

Persoana de contact:

Natalia Gligor

Tel: (+373 22) 449 626

Fax: (+373 22) 450 024

Curs de instruire Management Financiar pentru ONG

Asociația Promo-LEX, organizează trainingul **Managementul Financiar pentru ONG**. Trainingul dat face parte din programul de instruire din cadrul Departamentului ONG al Centrului de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria orientat spre susținerea societății civile din regiunea transnistreană. Scopul trainingului este de a dezvolta cunoștințele și abilitățile reprezentanților ONG din regiunea transnistreană în domeniul managementului financiar al proiectelor și al organizației.

Cînd: 21-22 Martie 2009

Unde: Baza de odihnă "La Popas", satul Cocieri, raionul Dubăsari

Cursul se adresează: reprezentanților ONG și grupurilor de inițiativă din regiunea transnistreană, care sunt responsabili de managementul financiar al organizației, de evidența contabilă în cadrul ONG și de colectarea de fonduri pentru organizația din care fac parte.

În cadrul trainingului vor fi prezentate următoarele teme / subiecte cheie:

- Managementul Financiar pentru ONG – noțiuni și principii de bază
- Metode și Instrumente ale managementului financiar;
- Colectarea de Fonduri în cadrul ONG
- Planificarea Bugetului în cadrul ONG
- Bugetul Proiectului (elaborare, gestionare, raportare)
- Raportare financiară către organizațiile donatoare, cît și către organele competente de stat.

Toate costurile legate de participare la Cursul de instruire „Managementul financiar al ONG” (transport, alimentare, cazare) vor fi acoperite de către organizatori.

Limba de lucru în cadrul trainingului - limba rusă.

Termen limita de aplicare: 13 Martie 2009, 18.00

Formularele de aplicare sunt disponibile pe pagina web și pot fi solicitate prin email, la adresa: crdt@promolex.md

Formularele completate trebuie expediate la aceeași adresa.

Persoana de contact:

Natalia Gligor

Coordonator Departament ONG, CRDT

tel/fax: (+373 22) 450 024; 449 626

Proiect implementat cu sprijinul financiar oferit de **National Endowment for Democracy**.

Concurs de granturi YAF Fondul pentru Inițiativele Tinerilor (YAF) – Moldova

YAF reprezintă un program inițiat de Institutul pentru o Societate Deschisă (OSI) avînd drept scop identificarea, inspirarea și susținerea grupurilor mici de tineri, care pot mobiliza și influența un număr mare de semeni întru promovarea idealurilor societății deschise. Programul este preconizat pentru implementare în Iordania, Kyrgyzstan, Lituania, Moldova, Nepal, Serbia și Uganda.

În Moldova programul se va orienta spre susținerea tinerilor din toate regiunile statului (inclusiv Transnistria). Preferință se va acorda inițiativelor tinerilor, care au oportunități reduse de a participa activ întru dezvoltarea societății. În același timp YAF va susține proiecte inovatoare, care ar avea probleme în susținerea din alte surse. Programul va susține proiecte înaintate de organizații de tineri, grupuri de tineri, dar și de indivizi aparte.

Tipuri de acțiuni care vor fi susținute:

- Evenimente de dezvoltare a abilităților și a educației de la egal la egal;
- Campanii și proiecte de mobilizare ale tinerilor avînd drept scop creșterea nivelului de conștientizare și orientare spre subiectele societății deschise;
- Proiecte media avînd drept scop relatarea despre domenii care nu sunt incluse în fluxul general mediatic existent;
- Proiecte inovatoare la tema drepturilor omului;
- Proiecte on-line: crearea uneltelor „open-source”, a jocurilor de analiză civică, a forumurilor virtuale, blogurilor.

Prin intermediul YAF nu vor fi finanțate activități de partizanat politic, de presiune și mișcări religioase. De asemenea YAF nu va finanța burse, călătorii individuale la conferințe și seminare, care nu sunt părți integrante ale proiectelor, acțiuni de micro-creditare și împrumuturi.

Pentru participarea la program sunt eligibile organizațiile sau grupurile de inițiativă conduse de tineri cuprinși în intervalul de vîrstă 15-29 ani.

Aplicațiile se depun on-line la: <https://oas.soros.org/oas/>

Pentru informații adiționale accesați : <http://www.soros.org/initiatives/youth/>

sau adresați întrebări la: ccirimpei@debate.moldnet.md
yaf.moldova@gmail.com

Competiția deschisă în cadrul Programului de granturi Matra KAP

Programul Matra KAP (Programul Transformări Sociale), finanțat de către Ministerul Afacerilor Externe al Olandei și Ambasada Regatului Olandei la Kiev

(Ucraina), invită organizațiile non-guvernamentale din R. Moldova să prezinte spre finanțare propuneri de proiecte axate pe programe de instruire și ateliere de lucru îndreptate spre dezvoltarea diplomației civice și abilităților de lobby ale organizațiilor neguvernamentale.

În cadrul concursului pot să participe ONG și institute de cercetare (think-tank) înregistrate oficial și cu experiență, care au posibilitatea sau capacitatea de a implica formatori și experți cu pregătire relevantă în domeniu pentru a desfășura activități de informare / instruire și schimb de practici pozitive cu organizațiile începătoare în domeniu.

Contribuția maximă solicitată pentru proiect se estimează la maximum 15.000 EUR, în dependență de scopul și activitățile planificate.

Formularul cererii de finanțare poate fi găsit pe pagina web a Ambasadei. Contribuția proprie a solicitantului (materială sau financiară) nu trebuie să fie mai mică de 10% din bugetul total al proiectului.

Durata maximă a proiectului - 12 luni.

Cererea de finanțare (în limba engleză sau rusă) urmează a fi expediată prin poștă către Ambasada Regatului Olandei la Kiev, pînă la 1 mai 2009.

Lista organizațiilor selectate spre finanțare va fi făcută publică după 1 iunie 2009 pe site-ul Ambasadei : www.netherlands-embassy.com.ua

Cererile de finanțare urmează a fi expediate la adresa:

Ambasada Olandei

Programul Matra KAP (public diplomacy competition for Moldova)

Kontraktova Ploshcha, 7

01901 Kiev, Ucraina

Persoane de contact:

Kateryna Bardadym: kateryna.bardadym@minbuza.nl

Lyudmilla Bilenko: lyudmilla.bilenko@minbuza.nl

Organizația Ceha „People in Need” anunță lansarea concursului pentru selectarea participanților pentru cursurile de limba engleză pentru liderii de ONG din regiunea transnistreană.

Scopul acestui curs:

Facilitarea unei comunicări eficiente a reprezentanților ONG din regiunea transnistreană cu organizațiile donatoare și partenerii de peste hotare, prin intermediul limbii engleze.

Cursurile se vor desfășura în orașul Tiraspol, de două ori pe săptămână. Durata

cursurilor este de 3 luni. Exista posibilitatea de a continua instruirea.
Principalele condiții de selectare a participanților:
Să fie un membru activ al unui ONG din regiunea transnistreană;
Dorință și disponibilitate de a frecventa cursul pe toată durata acestuia;
Posibilitatea de a achita parțial costul cursului.

În cadrul acestei instruiți vor fi selectați 12 reprezentanți ai ONG de la Tiraspol și din localitățile din apropiere.

Selecția participanților se va face în baza chestionarelor completate.
Puteți solicita formularul de aplicare pentru acest curs la următoarea adresa:
ivana.skalova@peopleinneed.cz, a.marchkova@gmail.com, sic.apriori@gmail.com

Formularele completate trebuie expediate la aceeași adresa:
ivana.skalova@peopleinneed.cz sau sic.apriori@gmail.com

Termenul limită: 27 februarie 2009

Date de contact

Coordonator de proiect:
Ivana Skalova
«People in Need»
Praga, Cehia
Tel: + 420 226 200 447
mob: + 420 777 787 952
Web: www.peopleinneed.cz

Coordonator local:
Alena Marcicova
Centrul informational pentru democratia
si drepturile omului «Apriori»
or. Tiraspol, regiunea transnistreană
Tel: +3373 533 49022
mob.: +373 687 39895
mob.: +373 777 44044

Coordonator ediție:

Ion Manole,
Centrul de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria
s. Coșnița r. Dubăsari
[*crdt@promolex.md*](mailto:crdt@promolex.md)
[*www.promolex.md*](http://www.promolex.md)
tel/fax (373 22) 449626
Gsm. 069070800

Punctele de vedere exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu pot fi interpretate sub nici o formă ca reflectând opinia National Endowment for Democracy.